

הארצות. ועל זה לאותם גופים של ישראל שנקברו שם, ולא לגופות שאר העמים עובדי עבודה זרה שהארץ נטמאה מהם.

וע"כ פן, אשר לא תקח אשה לבני. מה זה לבני? שכל נשמות העולם שיוצאות מאותו נהר ששופע ויוצא, הם בני לקדוש-ברוך הוא. ועל זה אשר לא תקח אשה - זה הגוף. לבני - זו הנשמה. מבנות הפנעני - אלו גופות של עמים עובדי עבודה זרה שעתיד הקדוש ברוך הוא לנער אותם מהארץ הקדושה, כמו שנאמר (איוב לח) וינערו רשעים ממנה, כמי שמנער טלית מהזהמה שלה.

כי אל ארצי ואל מולדתי תלך. ארצי - זו הארץ הקדושה שהיא ראשונה לכל שאר הארצות, כמו שנתבאר. (ועל זה כי אל ארצי זו הארץ הקדושה, שהיא שלו בין כל שאר הארצות שחלק אותם למינים אחרים), ועל זה כי אל ארצי ואל מולדתי. כיון שאמר אל ארצי, מה זה ואל מולדתי? אלא אל ארצי, כמו שנאמר. (מה זה) ואל מולדתי? אלו הם ישראל בא ראה מה פתוב, ויקח העבד - כמו שנתבאר. עשרה גמלים - אלו הם עשר דרגות שהעבד הזה שולט עליהם כמו שלמעלה. מגמלי אדניו - שהם באותו גון ממש, כמו שנתבאר, והעבד הזה שולט ונתקן בהם.

וכר טוב אדניו בידו, כל אותו טוב הריחות העליונים שיוצאים מתוך אותם אורות ומאורות עליונים. וכל טוב אדניו - אותו השמוש של השמש שנמשכה בה בלבנה.

ויקם וילך אל ארם נהרים - זהו המקום של הארץ הקדושה ששם בכתה רחל כשחרב בית

מתין דארעא דישראל. נבלתי יקומון, אינון מתין דשאר ארעאן. ועל דא לאינון גופיהון דישראל דאתקברו תמן, ולא לגופי דשאר עמין עובדי עבודה זרה דאסתאבא ארעא מינייהו.

וע"כ דא אשר לא תקח אשה לבני. מאי לבני. דכל נשמתין דעלמא דנפקי מההוא נהר דנגיד ונפיק, אינון בנין לקדשא בריך הוא. ועל דא אשר לא תקח אשה, דא גופא. לבני, דא נשמתא. מבנות הפנעני, אליו גופין דעמין עובדי עבודה זרה, דזמין קדשא בריך הוא לנערא לון מארעא קדישא. כמה דאת אמר, (איוב לח) וינערו רשעים ממנה.

כמאן דמנער טליתא מזוהמא דילה. כי אל ארצי ואל מולדתי תלך. ארצי, דא היא ארעא קדישא דאיהו קדמאה לכל שאר ארעין כמה דאתמר. (ועל דא כי אל ארצי דא ארעא קדישא דאיהו דליה בין כל שאר ארעין דפליג לון לממנו אחרניו) ועל דא כי אל ארצי, ואל מולדתי. כיון דאמר אל ארצי מהו ואל מולדתי. אלא אל ארצי כמה דאתמר, (מהו) ואל מולדתי אליו אינון ישראל. תא חזי, מה כתיב, ויקח העבד כמה דאתמר. עשרה גמלים, אליו אינון עשרה דרגין דהאי עבד שלטא עלייהו, כגוונא דלעילא. מגמלי אדניו, דאינון כההוא גוונא ממש כמה דאתמר, והאי עבד שלטא ואתתקן בהו.

וכר טוב אדניו בידו, כל ההוא טיבו ריחין עלאין דנפקי מגו אינון נהורין ובוצינין עלאין. וכל טוב אדניו, ההוא שמושא דשמשא דאתמשכא בה בסיהרא.

ויקם וילך אל ארם נהרים, דא אתר דארעא קדישא דבכת תמן רחל כד חריב בי